

Vervolg van

Hoofdstuk 8

De Vrije Keuze

503. Hieraan zullen zes gedenkwaardigheden worden toegevoegd.

De eerste: ik hoorde dat een bijeenkomst was aangekondigd, waarin zou worden gesproken over de vrije keuze van de mens in geestelijke dingen; dit vond plaats in de geestelijke wereld.

Er waren uit elke streek geleerden aanwezig, die hierover in de wereld, waarin ze tevoren leefden, gedacht hadden.

Velen van hen hadden in de grote en de kleine concilies gezeten, zowel voor als na dat van Nicea. Ze waren bij elkaar gekomen in een soort van ronde tempel, die op de tempel van Rome leek, die het Pantheon wordt genoemd, en die vroeger gewijd was aan de eredienst van alle goden, en daarna werd ingericht door de pauselijke stoel voor de eredienst van alle heilige martelaren.

In deze tempel stonden ook aan de wanden een soort altaren, maar bij elk daarvan waren zitbanken, waarop allen gingen zitten, terwijl ze met hun ellebogen op de altaren steunden.

Er was geen voorzitter aanwezig, om bij hen de leiding te hebben, maar eenieder schoot als hij er zin in had naar het midden, luchtte zijn hart en gaf zijn mening te kennen.

Ik verwonderde mij erover dat allen in die bijeenkomst vol bevestigingen waren ten gunste van de volledige onmacht van de mens in geestelijke dingen, en ze spotten dus met het idee van de vrije keuze.

Toen ze zo bijeen waren, ziet, zo schoot ineens een van hen naar het midden en riep met luide stem de volgende woorden: 'De mens heeft in geestelijke dingen niet meer vrije keuze dan de echtgenote van Loth, nadat ze in een zoutpilaar was veranderd; want als de mens meer vrije keuze had, zo zou hij stellig vanuit zich, het geloof van onze kerk voor zich opeisen.

Maar ons geloof bestaat daarin, dat God de Vader dit om niet, uit volle vrijheid en geheel naar Zijn welbehagen geeft aan wie Hij wil en wanneer Hij wil.

Dit welbehagen en deze vrijgevigheid zou God geenszins hebben, als de mens uit enig vrije of uit enig welbehagen dit geloof voor zich kon opeisen.

Ons geloof, dat als een ster dag en nacht voor ons blinkt, zou zo in de lucht verstrooid worden als een vallende ster.' Daarna schoot een ander van zijn bank en zei: 'Een mens heeft evenmin vrije keuze in geestelijke dingen als een beest, ja zelfs als een hond; want als de mens deze wel had, zou hij het goede uit zichzelf doen.

Maar al het goede is uit God en de mens kan niets voor zichzelf nemen, wat hem niet uit de hemel gegeven is.'

Daarna sprong een ander op van zijn zitplaats en verhief zijn stem in het midden van die ruimte en zei: 'De mens heeft niet meer vrije keuze in geestelijke dingen dan een nachtuil overdag, ja zelfs minder dan een kuiken dat nog in het ei verborgen is.

Hij is daarin zo blind als een mol, want als hij lynxogen had in het doorzien van de dingen, die tot het geloof, de zaligheid en het eeuwige leven behoren, zo zou hij geloven dat hij zichzelf zou kunnen wederverwekken en zaligmaken en daarnaar ook streven.

Zo zou hij zijn gedachten en daden ontheiligen door verdiensten op verdiensten te stapelen.' Weer snelde iemand naar het midden en betoogde het volgende: 'Hij, die van menig is dat hij na de val

van Adam iets kan willen en begrijpen in geestelijke dingen, is onzinnig en wordt een maniak, aangezien hij dan van zichzelf moet gaan geloven dat hij een halfgod of een godheid is, die krachtens zijn eigen recht een deel van de goddelijke macht bezit.' Na hem kwam een ander buiten adem naar het midden gesnel, met onder de arm het boek, de Formula Concordiae getiteld. Hij zei dat op de rechtzinnigheid ervan, zoals hij het noemde, de evangelischen heden ten dage zweren.

Hij opende het en las het volgende 1) er uit voor: 'De mens is tot het goede volslagen verdorven en dood, zodat in de natuur van de mens na de val, vóór de wederverwekking, zelfs niet één vonkje van geestelijke krachten achtergebleven of over is, waardoor hij uit zichzelf tot de genade van God voorbereid kan worden, of haar aangrijpen wanneer zij wordt aangeboden, of uit zichzelf en door zichzelf bij machte is deze genade te ontvangen, of geestelijke dingen verstaan, geloven, omhelzen, denken, willen, beginnen, voltoeien, handelen, werken, samenwerken, of zich tot de genade geschikt maken of daarbij aanpassen, of iets tot zijn bekering, hetzij voor de helft, hetzij voor het kleinste deel, bijdragen.

En dat de mens in geestelijke dingen, die het heil van zijn ziel betreffen, is gelijk de zoutpilaar van Loths echtgenote, en dat hij lijkt op een levenloos stuk hout of een steen, die niet kunnen beschikken over het gebruik van ogen, mond of van enige zin.

Dat hij nochtans de macht tot bewegen heeft, of de uitwendige leden regeren kan, naar openbare bijeenkomsten gaan, en het Woord en het Evangelie horen.' Hierna riepen allen tegelijkertijd uit: 'Dit is waarlijk recht in de leer'.

Ik stond daarbij en had alles met gespannen aandacht aangehoord; en daar mijn geest was ontbrand, vroeg ik met luide stem: 'Zo u in geestelijke dingen de mens maakt tot een zoutpilaar, een beest, een blinde en een waanzinnige, wat is dan uw theologie; zijn niet alle dingen daarin, in het algemeen en in het bijzonder, geestelijk?' Na een moment van stilte antwoordden ze hierop: 'In onze gezamenlijke theologie is hoegenaamd niets geestelijks wat voor de rede begrijpelijk is.

Enig en alleen ons geloof is daarin geestelijk, maar dit hebben wij terdege toegesloten, opdat niemand daarin een blik kan werpen.

We hebben er zorg voor gedragen dat niet een enkele geestelijke straal daaruit kan ontsnappen en voor het verstand verschijnt.

Bovendien draagt de mens ook niet het kleinste deeltje daartoe bij door enige eigen keuze.

Ook de naastenliefde hebben we van al het geestelijke verwijderd en hebben die louter zedelijk gemaakt; zo ook de decaloog.

Ten aanzien van de rechtvaardiging, de vergeving van de zonden, de wederverwekking en de daaruit voortvloeiende zaligmaking, onderwijzen we evenmin iets geestelijks; we zeggen dat het geloof deze dingen bewerkt; maar hoe weten we in het geheel niet.

In plaats van de boetedoening hebben wij de wroeging genomen en opdat die niet voor geestelijk gehouden zou worden, hebben we die van elke aanraking van het geloof verwijderd.

Ten aanzien van de verlossing hebben we ook geen andere dan zuiver natuurlijke voorstellingen aangenomen.

Deze bestaan daarin, dat God de Vader, het menselijk geslacht onder de verdoemenis had geplaatst en dat Zijn Zoon deze verdoemenis op Zich nam en Zich aan het kruis liet ophangen.

Zo heeft Hij Zijn Vader tot ontferming bewogen.

Er zijn nog vele dingen die we hebben aangenomen maar u zult daarin hoegenaamd niets geestelijks vinden maar alleen louter natuurlijke.' Maar mijn verontwaardiging had al dusdanig vlam gevat dat ik zei: 'Als de mens geen vrije keuze in geestelijke dingen had, wat zou de mens dan anders zijn dan een redeloos dier; verheft de mens zich niet door deze vrije keuze boven de redeloze dieren? Wat is de kerk zonder dit, anders dan het zwarte aangezicht van een voller 2), met slechts een witte vlek in zijn ogen? Wat is het Woord zonder dit, anders dan een leeg boek? Wat wordt daarin meer herhaald en geboden, dan dat de mens God moet liefhebben en dat hij de naaste moet liefhebben en ook dat

hij geloven moet en verder dat hij de zaligheid en het leven heeft al naarmate hij liefheeft en gelooft? Is er iemand die niet het vermogen heeft, de dingen te begrijpen en te doen, die in het Woord en in de Decaloog zijn geboden? Hoe kan God dergelijke dingen de mens voorgeschreven en geboden hebben, als hem daartoe niet het vermogen gegeven was.

Zeg aan onverschillig welke boer ook, bij wie het gemoed niet door waanideeën in theologische dingen is verstopt, dat hij in de dingen van het geloof en van de naastenliefde en vandaar van de zaligheid, hoegenaamd niets meer begrijpen en willen kan dan een blok hout of een steen en zichzelf daartoe niets eens geschikt kan maken en daarbij aanpassen.

Zal deze man dan niet uit volle borst lachen en zeggen: ‘Wat een onzin; wat heb ik dan te doen met de priester en zijn prediking; wat is de tempel dan meer dan een stal; en wat is de eredienst dan meer dan landbouw.

O, wat een waanzin om zo te spreken; het is de dwaasheid ten top! Wie ontkent dat al het goede uit God is? Is het de mens niet gegeven, het goede vanuit zich uit God te doen, net zoals dit gesteld is met het geloof?’ Nadat ze dit gehoord hadden riepen allen uit: ‘Wij hebben rechtzinnig gesproken vanuit onze orthodoxe leer, u hebt echter gesproken vanuit het gezichtspunt van een boer, gebaseerd op boeren principes.’ Toen, plotseling sloeg een bliksemflits uit de hemel neer en opdat die hen niet zou verteren, stortten ze zich bij drommen naar buiten en vluchtten weg, ieder naar zijn eigen huis.

- 1) Dit leerstuk is ontstaan om de loochening met betrekking tot de erfzonde en de verdediging van het standpunt dat de mens uit eigen kracht zalig kan worden, te bestrijden; het zogenaamde pelagianisme, een lering van de Britse monnik Pelagius uit de 5de eeuw.
- 2) een textielwerker die geweven wol ‘volt’, een bewerking waardoor het weefsel een viltachtig oppervlak krijgt d.m.v. het trappen van de stof in een mengsel van heet water, aarde, vette klei; (zie ook Maleachi 3:2).

WCR 504. Tweede gedenkwaardigheid.

Ik was in het innerlijk geestelijk gezicht, waarin de engelen van de hogere hemel zijn, maar ik was toen in de geestenwereld.

Ik zag twee geesten niet ver van mij vandaan, maar ze waren van elkaar verwijderd.

Ik bemerkte dat een van hen het goede en het ware liefhad en daardoor met de hemel verbonden was, en dat de ander het boze en het valse liefhad en daardoor met de hel verbonden was.

Ik ging op hen toe en riep hen samen, en uit het geluid van hun stemmen en uit hun antwoorden maakte ik op, dat de een zowel als de ander de waarheden kon gewaarworden en deze daarop kon erkennen.

Beiden konden uit het verstand denken en ook de dingen van het verstand vaststellen naar believen en ook de dingen van de wil, bijgevolg dat beiden in een soortgelijke keuze waren ten aanzien van de redelijke dingen.

Bovendien merkte ik op, dat vanuit dit vrije in hun gemoed iets lichtends verscheen van het eerste gezicht, dat tot de gewaarwording behoorde, tot het laatste gezicht dat tot het oog behoorde.

Maar wanneer degene die het boze en het valse liefhad, aan zijn eigen gedachte was overgelaten, nam ik waar, dat zoiets als rook vanuit de hel opsteeg en het lichtende, dat boven het geheugen was, uitdoofde.

Zo ontstond voor hem een dikke duisternis zoals van middernacht.

Als deze rook ontstoken werd en brandde als een vlam, die dat gebied van het gemoed verlichtte wat onder het geheugen lag, dacht hij daaruit ontzaglijke valsheden uit de boosheden van de eigenliefde.

Bij de ander daarentegen, die het goede en het ware liefhad, zag ik, wanneer hij aan zichzelf was overgelaten, iets als een tedere vlam uit de hemel neervloeien, die het gebied van zijn gemoed boven het geheugen verlichtte en ook het gebied beneden het geheugen tot aan het oog toe.

Naarmate hij uit de liefde van het goede, het ware gewaarwerd en dacht, blonk het schijnsel van deze vlam meer en meer op.

Nadat ik deze dingen gezien had bleek het mij duidelijk dat elk mens, zowel de boze als de goede een geestelijke vrije keuze heeft.

De hel echter dooft die soms uit bij de bozen en de hemel verhoogt en ontsteekt die bij de goeden. Hierna sprak ik met beiden; eerst met hem die het boze en het valse liefhad.

Toen ik, na enige woorden over zijn lot, over de vrije keuze sprak, ontstak hij in woede en zei: 'O, wat een waanzin is het om te geloven dat de mens een vrije keuze heeft in geestelijke dingen; welk mens kan zichzelf het geloof verschaffen en uit zichzelf het goede doen?'

Leert het priesterschap niet heden uit het Woord, dat niemand zich iets nemen kan tenzij het hem uit de hemel gegeven is? En heeft de Heer Christus niet tot Zijn discipelen gezegd: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'? Daaraan voeg ik nog toe, dat niemand voet of hand kan bewegen om enig goeds te doen, of zijn tong bewegen om enig waars uit het goede te spreken.

Daarom heeft de kerk door haar wijze mannen de gevolgtrekking gemaakt, dat de mens niets geestelijks kan willen, verstaan en denken, en zich zelfs niet eens geschikt kan maken om dit te willen, verstaan en denken, evenmin als een standbeeld, een blok hout of een steen.

Daarom wordt uit God, die alleen de meest vrije en onbegrensde macht heeft, naar welgevallen het geloof ingeblazen, dat zonder al ons werken en al onze macht, onder de werking van de Heilige Geest, alle dingen voortbrengt, die de onontwikkelden aan de mens toeschrijven.' Daarna sprak ik met de ander, die het goede en het ware liefhad.

Toen ik na enige woorden over zijn lot, iets zei over de vrije keuze, zei hij: 'Wat een waanzin is het om de vrije keuze in geestelijke dingen te loochenen; wie kan niet het goede willen en doen, en het ware denken en spreken vanuit zichzelf uit het Woord, dus uit de Heer die het Woord is.

Hij heeft toch gezegd: 'Maakt goede vruchten en geloof in het licht'; en ook: 'Hebt elkander lief, en hebt God lief'; voorts: 'Wie hoort en Mijn geboden doet, die heeft Mij lief, en ik zal hem liefhebben'; en nog duizend van dergelijke uitspraken in het gehele Woord.

Wartoe zou derhalve het Woord dienen, zo de mens niets kon willen en denken, en vandaar doen en spreken van hetgeen daar geboden is? Wat zouden zonder deze macht van de mens, de godsdienst en de kerk anders zijn dan een door schipbreuk gezonken schip, dat op de bodem van de zee ligt en waarvan de kapitein op de top van de mast staat en uitroept: 'Ik kan niets doen', en toeziet, hoe de overige zeelieden in reddingsboten met gehesen zeilen wegvaren.

Was aan Adam niet het vrije gegeven, van de boom des levens te eten, en ook van de boom van de kennis van goed en kwaad? En omdat hij uit vrije wil van die boom at, drong een rook uit de slang, dat wil zeggen, uit de hel, in zijn gemoed, waardoor hij uit het paradijs geworpen en vervloekt werd. Toch verloor hij de vrije keuze niet, want men leest, dat de weg tot de boom des levens door een cherub bewaakt werd, omdat hij, wanneer dit niet gedaan was, nog daarvan zou kunnen willen eten.' Nadat hij dit gezegd had, zei de ander, die het boze en het valse liefhad: 'Wat ik gehoord heb, wijs ik af, en ik behoud wat ik zelf heb uitgedacht en gezegd.

Wie weet echter niet, dat God alleen levend en vandaar actief is, en dat de mens uit zichzelf dood,

en vandaar louter passief is.

Hoe kan zo iemand, die in zichzelf dood en passief is, iets levends en actiefs tot zichzelf nemen?' Hierop antwoordde ik: 'De mens is een opnameorgaan van het leven, en God alleen is het leven; en God stort Zijn leven in het orgaan en in elke bijzonderheid daarvan, zoals de zon haar warmte uitgiet in de boom en in elke bijzonderheid daarvan.

God geeft dat de mens dit leven in zich voelt als het zijne, en dat hij het zo voelt, wil God met die bedoeling, dat de mens overeenkomstig de wetten van de orde, die even talrijk zijn als de geboden in het Woord, als uit zichzelf leeft, en zich geschikt maakt tot de opneming van de liefde van God. Niettemin houdt God voortdurend met de vinger de wijzer boven de balans en matigt, zonder echter ooit de vrije keuze door dwang geweld aan te doen.

Een boom kan niets van hetgeen de warmte van de zon hem door de wortel toevoert, opnemen, tenzij hij tot in elk van de vezeltjes opgewarmd en verwarmd wordt; en de grondstoffen kunnen niet door de wortel omhoog stijgen, tenzij elk van die vezeltjes uit de opgenomen warmte ook warmte uitademt, en zo bijdraagt tot het transport van de elementen.

Zo doet de mens uit de levenswarmte die hij uit God opneemt; maar de mens verschilt van de boom hierin, dat hij deze warmte als de zijne voelt, terwijl die niet van hem is.

Voor zoveel hij echter gelooft, dat ze van hem en niet van God is, neemt hij het licht van het leven op, maar niet de warmte uit de liefde van God, maar hij neemt dan uit de hel de uitgaande warmte van de liefde op, die, omdat die grof is, de fijnere vertakkingen van het orgaan verstopt en toesluit, zoals het onreine bloed de haarvaten van het lichaam; op deze wijze maakt de mens zich van geestelijk louter natuurlijk.

De mens heeft de vrije keuze daarvandaan, dat hij het leven in zich voelt als het zijne, en dat God hem dit zo laat voelen, is opdat er een verbinding plaatsvindt die niet kan bestaan, tenzij die wederkerig is.

Deze wordt wederkerig, als de mens uit het vrije geheel als uit zichzelf handelt.

Indien God de mens dit niet gelaten had, zou de mens ook geen mens zijn, en zou hij het eeuwige leven niet hebben.

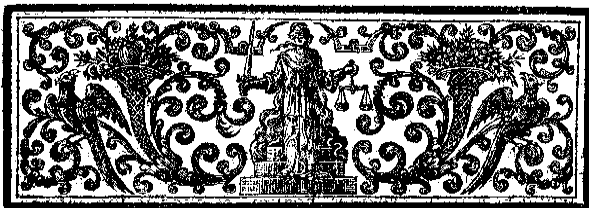
De wederkerige verbinding met God immers maakt, dat de mens een mens en niet een beest is, en ook, dat hij na de dood tot in eeuwigheid leeft.

De vrije keuze in geestelijke dingen bewerkt dit.' Nadat hij dit gehoord had, verwijderde deze boze geest zich tot op een zekere afstand en toen zag ik op een boom een vliegende slang, die een vurige slang wordt genoemd en hij gaf aan iemand een vrucht van die boom.

Toen begaf ik mij in de geest naar die plaats; en in plaats van de slang vertoonde zich een monsterachtig mens, van wie het gezicht zozeer met haar bedekt was, dat alleen zijn neus eruit stak. In plaats van de boom was er een brandend stuk hout, waarbij diegene stond, in wiens gemoed tevoren de rook was binnengedrongen, en die daarna de vrije keuze in geestelijke dingen had verworpen.

Meteen ging een dergelijke rook uit van het brandhout en omgaf beiden, en aangezien ze daardoor aan mijn gezicht werden onttrokken, ging ik heen.

De ander echter, die het goede en ware liefhad en beweerde had, dat de mens een vrije keuze in geestelijke dingen heeft, begeleidde mij in de richting van mijn huis.

WCR 505. Derde gedenkwaardigheid.

Eens hoorde ik geknars zoals van twee molenstenen die tegen elkaar schuren; ik ging op het geluid af en toen hield het op.

Ik zag een nauwe poort die in schuine richting omlaag voerde tot een soort van gewelfd huis, waarin tal van kamers waren met cellen.

In elk daarvan zaten twee personen, die uit het Woord bewijsgronden verzamelden voor de rechtvaardiging door het geloof-alleen.

De een verzamelde en de ander schreef het op, en dit om beurten.

Ik ging op een cel toe die dicht bij de deur was en ik vroeg: 'Wat verzamelt en wat schrijft u?' Ze zeiden: 'Plaatsen met betrekking tot de 'daad der rechtvaardiging' of over het 'geloof in de daad', wat het eigenlijke rechtvaardigende, levendmakende en zaligmakende geloof is en de belangrijkste leer van de kerk in ons deel van het christendom'.

Toen zei ik tegen hem: 'Wilt u mij enige tekenen noemen van deze daad, als dit geloof in het hart en de ziel van de mens wordt gebracht.' Hij antwoordde: 'Het teken van deze daad is daar op het moment, wanneer de mens doordrongen van smart, denkt dat hij verdoemd is en wanneer hij in deze wroeging is, aan Christus denkt.

Met name dat Hij de verdoemenis van de wet heeft weggenomen en dat hij deze verdienste van Christus met vertrouwen aangrijpt en daarmee in gedachten God de Vader nadert en Hem vraagt'.

Toen zei ik: 'Dus op deze wijze geschiedt deze daad en dat is het ogenblik? Maar hoe moet ik het opvatten, dat van deze daad wordt gezegd, dat niets van de mens daaraan bijdraagt, niet meer dan hij daaraan zou bijdragen als hij een blok hout of een steen was? De mens kan immers ten aanzien van deze daad niets aanvangen, willen, verstaan, denken, uitvoeren, samenwerken en zich daartoe niet geschikt maken en zich niet daarbij aanpassen.

Zeg mij hoe dit samenhangt met uw woorden, dat de daad dan intreedt, als de mens denkt over het recht van de wet, over zijn verdoemenis die door Christus is opgeheven, over het vertrouwen waarmee hij deze verdienste van Christus aangrijpt en in de gedachte daaraan God de Vader nadert en Hem vraagt.

Worden al deze dingen niet door de mens gedaan?' Maar hij zei: 'Ze worden door de mens niet actief maar passief gedaan.' Ik antwoordde: 'Hoe kan iemand passief denken, vertrouwen en vragen? Neem de mens het uitvoerende en dan het meewerkende af, neemt men hem dan ook niet het opnemende af, dus eigenlijk alles, en met alles de daad zelf? Wat wordt uw daad dan anders dan louter iets als een idee, niet meer dan een denkbeeld? Ik hoop dat u niet met sommigen gelooft, dat zo'n daad alleen plaatsvindt bij de voorbeschikten, die hoegenaamd niets over het geloof weten dat bij hen wordt ingegoten.

Dezen kunnen net zo goed dobbelstenen werpen en daarmee uitmaken, of hun geloof al dan niet is ingegoten.

Daarom, mijn vriend, geloof dat de mens ten aanzien van het geloof en de naastenliefde vanuit zich, uit de Heer werkt, en dat zonder deze activiteit uw geloofsdaad, die u het belangrijkste leerstuk van de kerk in het christendom noemt, niets anders is dan de pilaar die de echtgenote van Loth is geworden die van louter zout knarst, wanneer de pen van een schrijver of iemands vingernagel daar langs strijkt, (Lucas 17:32).

Ik heb dit gezegd omdat u uzelf ten aanzien van deze daad aan standbeelden gelijk maakt.' Toen ik dit gezegd had, greep hij een kandelaar om mij deze met alle kracht in het gezicht te werpen, maar toen doofde plotseling de kaars en hij wierp de kandelaar tegen het voorhoofd van zijn vriend; en ik ging lachend heen.

WCR 506. Vierde gedenkwaardigheid.

Er verschenen in de geestelijke wereld twee kudden, waarvan de ene uit bokken en de andere uit schapen bestond.

Ik vroeg mij verwonderd af, wie dit waren, want ik wist, dat dieren die in de geestelijke wereld worden gezien, geen dieren zijn, maar overeenstemmingen van de aandoeningen en de daaruit voortvloeiende gedachten van hen, die daar zijn.

Ik ging er daarom naartoe en naarmate ik naderde, verdwenen de gelijkenissen van dieren, en in hun plaats verschenen mensen.

Het werd me duidelijk zij die de kudde van de bokken uitmaakten, diegenen waren, die zich bevestigd hadden in de leer van de rechtvaardiging door het geloof-alleen.

Zij, die de kudde van de schapen uitmaakten, waren diegenen die geloofden, dat naastenliefde en geloof één zijn, zoals het goede en het ware één zijn.

Toen sprak ik met hen die als bokken verschenen waren, en ik zei: ‘Waarom bent u zo bij elkaar?’

De meesten van hen behoorden tot de geestelijkheid en waren bewonderd geweest door de roem van hun geleerdheid, omdat ze de verborgenheden van de rechtvaardiging door het geloof-alleen wisten. Ze zeiden dat ze bijeen waren om een concilie te houden, omdat ze gehoord hadden, dat de uitspraak van Paulus, (Romeinen 3:28) ‘dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder de werken van de wet’, niet juist begrepen werd.

Paulus verstond daar onder het geloof niet het geloof van de huidige kerk, dat bestaat uit het geloof van drie goddelijke personen van eeuwigheid aan, maar het geloof in de Heer, God, Zaligmaker Jezus Christus.

Tevens, onder de werken der wet verstond hij niet de werken van de wet van de decaloog, maar de werken van de Mozaïsche wet, die voor de Joden bedoeld waren, en dat ze zo uit een paar woorden door een verkeerde uitlegging twee ontzaglijke valsheden hadden geconcludeerd.

Deze bestaan daarin, dat ze daaronder het geloof van de huidige kerk, en de werken van de wet van de decaloog verstonden.

Dat Paulus echter niet deze daaronder verstond, maar de werken van de Mozaïsche wet, die voor de Joden waren, blijkt helder uit zijn woorden tot Petrus, die hij verweet naar joodse wijze te leven, terwijl hij toch wist ‘dat niemand gerechtvaardigd wordt door de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus’, (Galaten 2:14-16).

Door het geloof van Jezus Christus wil zeggen: door het geloof in Hem en uit Hem.

Tevens verstond hij onder de werken der wet, de werken van de Mozaïsche wet, en maakte hij dus een onderscheid tussen de wet van het geloof en de wet van de werken, en tussen de Joden en de natiën, of tussen de besnijdenis en de voorhuid.

Door de besnijdenis wordt, zoals overal elders, het Jodendom aangeduid; hij besluit dit dan ook met deze woorden; ‘Doen wij dan de wet te niet door het geloof, dat zij verre, maar wij bevestigen de wet’; dit alles zegt hij in één reeks, (Romeinen 3:27-31).

Ook zegt hij in het voorafgaande hoofdstuk: ‘Niet de hoorders van de wet zullen door God gerechtvaardigd worden, maar de daders van de wet zullen gerechtvaardigd worden’, (Romeinen 2:13).

Verder nog: ‘Dat God ieder vergelden zal naar zijn werken’, (Romeinen 2:6), en ‘Wij allen moeten

geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat eenieder wegdrage hetgeen hij door het lichaam gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad', (II Corinthiërs 5:10) en nog vele andere plaatsen bij hem.

Hieruit blijkt dat Paulus het geloof zonder de goede werken verwierp, evenals Jacobus, (2:17-26). Dat door Paulus de werken van de Mozaïsche wet werden verstaan, die voor de Joden bestemd waren, daarin worden we ook nog bevestigd door het feit, dat alle inzettingen voor de Joden, bij Mozes, de wet worden genoemd, dus de werken der wet: 'Dit is de wet des spijsoffers', (Leviticus 6:14-18 e.v.); 'dit is de wet voor het brandoffer, voor het spijsoffer, voor het zond- en schuldoffer, voor het vuloffer', (Leviticus 7:37); 'dit is de wet van het beest en van de vogel', (Leviticus 11:46 e.v.); 'dit is de wet van de barende voor de zoon of de dochter', (Leviticus 12:7); 'dit is de wet der melaatsheid', (Leviticus 13:59; 14:2, 32, 54, 57); 'dit is de wet desgenen die de vloed heeft', (Leviticus 15:32); 'dit is de wet der ijvering (t.a.v.

afgunst)', (Numeri 5: 29,30); 'dit is de wet voor de Nazireërs', (Numeri 6:13, 21); 'dit is de wet der reiniging', (Numeri 19:14); 'dit is de wet aangaande de rode vaars', (Numeri 19:2); 'de wet voor de koning', (Deuteronomium 17:15-19); ja zelfs wordt het gehele boek van Mozes het Boek der Wet genoemd, (Deuteronomium 31:9, 11, 12, 26, en ook in Lucas 2:22; 24:44; Johannes 1:46; 7:22, 23; 8:5).

Hieraan hebben zij ook toegevoegd, dat ze in Paulus hadden gelezen, dat men moet leven naar de wet van de decaloog, en dat die vervuld wordt door de naastenliefde, (Romeinen 13:8-11), verder dat hij zegt: 'Dat er drie dingen zijn: geloof, hoop en naastenliefde en dat de grootste van deze de naastenliefde is', (I Corinthiërs 13:13), dus niet het geloof.

Ze zeiden dat ze naar aanleiding van deze onderwerpen waren samengeropen.

Maar opdat ik hen niet storen zou, trok ik mij terug; en toen verschenen ze weer in de verte als bokken, nu eens als liggend dan weer als staande, maar ze keerden zich af van de kudde schapen. Ze verschenen alsof ze lagen wanneer ze beraadslaagden en alsof ze stonden als ze conclusies trokken.

Ik vestigde echter mijn blik op hun horens en ik verwonderde mij erover, dat de horens aan hun voorhoofd nu eens als naar voren en naar boven waren gebogen, dan weer naar achteren, rugwaarts en tenslotte geheel en al omgebogen.

Toen keerden ze zich plotseling naar de kudde schapen, maar niettemin bleven ze als bokken verschijnen.

Daarom ging ik nogmaals naar hen toe, en vroeg: 'Wat nu?' Ze zeiden, dat ze tot de conclusie gekomen waren, dat het geloof-alleen de goedheden van de naastenliefde voortbrengt, zoals de boom vruchten voortbrengt.

Maar toen werd een donderslag gehoord en men zag een bliksemflits van boven neerslaan, meteen daarop verscheen een engel, die tussen de twee kudden stond en hij riep de kudde van de schapen toe: 'Hoort niet naar hen; zij zijn niet afgeweken van hun vroeger geloof, wat daarin bestaat, dat het geloof-alleen rechtvaardigt en zalig maakt, en dat de daadwerkelijke naastenliefde in het geheel daartoe niets bijdraagt.

Ook is niet het geloof de boom, maar de mens is de boom; maar doet boete en ziet naar de Heer en u zult geloof hebben; voordat u dit hebt gedaan is uw geloof geen geloof waarin iets levends is.' Toen wilden de bokken met achterwaarts gebogen horens de schapen naderen, maar de engel die tussen hen in stond, verdeelde de schapen in twee kudden; en hij zei tot die aan de linkerzijde: 'Voegt u bij de bokken, maar ik zeg u, dat de wolf zal komen, die hen zal wegsleuren, en u met hen.' Nadat de twee kuddes van schapen van elkaar gescheiden waren, en zij, die aan de linkerkant waren, de dreigende woorden van de engel gehoord hadden, zagen ze elkaar wederzijds aan en zeiden: 'Laten we met onze vroegere metgezellen spreken.' Toen sprak de linkerkudde tot de rechterkudde: 'Waarom heeft u zich van onze herders verwijderd; zijn geloof en naastenliefde niet één, zoals de boom en de vrucht één zijn? De boom immers zet zich door de takken in de vrucht voort; scheur iets

van de tak af, die de verbinding is tussen de boom en de vrucht, zal dan de vrucht niet te gronde gaan, en tezamen met de vrucht al het zaad, waaruit opnieuw een boom zou groeien; vraagt onze priesters of het niet zo is.' Ze vroegen het en de priesters keken rondom de overigen aan, die met een knipoog te kennen gaven, dat zij zeggen zouden, hoe goed ze gesproken hadden.

Daarna antwoordden de priesters: 'U hebt goed gesproken, maar wat betreft de voortzetting van het geloof in de goede werken, zoals die van een boom in de vruchten, daarover weten wij vele verborgenheden, maar het is hier de plaats niet om die bekend te maken.

In de ketting of het snoer van het geloof en van de naastenliefde zitten tal van kleine knopen, die alleen wij priesters eruit kunnen halen.' Toen verhief zich een van de priesters die zich onder de schapen aan de rechterzijde bevond, en zei: 'Zij hebben u geantwoord, dat het zo is, maar tot hun eigen groep zeggen ze, dat het niet zo is, want ze denken anders.' Daarom vroegen zij: 'Hoe denken ze dan? Denken ze niet zoals ze onderwijzen?' Hij zei: 'Nee, zij denken dat al het goede van de naastenliefde, wat het goede werk wordt genoemd, en dat door de mens wordt gedaan ter wille van de zaligheid en van het eeuwige leven, niet voor het kleinste deel goed is.

Doordat de mens door het uit hemzelf voortkomende werk zichzelf wil zalig maken, eist hij de gerechtigheid en de verdienste van de ene Zaligmaker voor zich op.

Zo is het gesteld met elk goed werk, waarin de mens zijn wil voelt.

Daarom beweren zij dat er in het geheel geen verbinding van geloof en naastenliefde is, en dat het geloof zelfs niet eens door de goede werken wordt vastgehouden en in stand gehouden.' Maar die van de linkerkudde zeiden: 'U spreekt leugens over hen; preken ze niet openlijk voor ons de naastenliefde en haar werken, die ze de werken van het geloof noemen?' Hij antwoordde: 'U begrijpt hun predikingen niet; alleen een geestelijke die daarbij tegenwoordig is, let daarop en verstaat het.

Zij denken alleen maar aan een zedelijke naastenliefde, en de burgerlijke en politieke goedheden daarvan, die ze de goedheden van het geloof noemen en die zijn dat geenszins, want een godloochenaar kan ze evenzeer en onder dezelfde vorm doen.

Daarom zeggen ze eenstemmig, dat niemand door welke werken dan ook zalig wordt, maar enkel door het geloof-alleen.

Maar om het met vergelijkingen duidelijk te maken: een appelboom brengt appels voort; maar indien de mens de goedheden doet ter wille van de zaligheid, gelijk deze boom appels voortbrengt door de voortdurende invloeiing, dan zijn deze appels van binnen verrot en vol wormen.

Ze zeggen ook dat de wijnstok druiven voortbrengt, maar dat als de mens de geestelijke goedheden zou doen zoals de wijnstok druiven voortbrengt, hij wilde druiven zou maken.' Maar toen vroegen ze: 'Van welke aard zijn dan voor hen de goedheden van de naastenliefde of de werken, die de vruchten van het geloof zijn?' Hij antwoordde: 'Het zijn voor hen misschien onwaarneembare dingen ergens in de buurt van het geloof, waarmee ze evenwel niet samenhangen.

Ze zijn zoals de schaduw die de mens van achteren volgt, wanneer hij naar de zon gekeerd is; die schaduw bemerkt hij niet, tenzij hij zich omkeert.

Ja, ik kan zelfs zeggen, dat ze zijn zoals de staarten van paarden, die men heden ten dage in vele streken afknipt en zeggen: 'Wat moeten ze ermee? Ze zijn van geen nut; als ze aan het paard blijven hangen, dan worden ze makkelijk bevuild'.

Iemand uit de linker schapenkudde die dit hoorde zei verontwaardigd: 'Er is wel degelijk enige verbinding; hoe zouden ze anders werken van het geloof genoemd kunnen worden.

Wellicht worden de goedheden van de naastenliefde uit God in de vrijwillige werken van de mens neergelegd door enige invloeiing, dus door enige aandoening, aspiratie, inspiratie, prikkeling en opwekking van de wil.

Dat kan door een stille gewaarwording in de gedachte en een daaruit voortvloeiende aandrang, door wroeging en dus door het geweten en door de gehoorzaamheid aan de decaloog en aan het Woord, zoals bij een klein kind of een wijs mens, of door een ander bemiddelend iets, dat daaraan gelijk is.

Hoe zouden ze anders vruchten van het geloof genoemd kunnen worden?’ Hierop antwoordde de priester: ‘Nee, zo zit dat niet en als ze zeggen dat het door iets dergelijks gebeurt, dan overladen ze dit in hun preken evenwel met woorden, waaruit dan volgt, dat het niet uit het geloof komt. Niettemin voeren sommigen dergelijke dingen aan, maar als tekenen van het geloof, maar niet als de banden van het geloof met de naastenliefde; enkelen verzonnen echter wel een verbinding door het Woord.’ Wij zeiden toen: ‘Vindt dan de verbinding niet op deze wijze plaats?’ Maar hij antwoordde: ‘Dat denken ze niet, maar alleen dat het een verbinding is door het aanhoren van het Woord. Ze beweren namelijk, dat al het redelijke en het hele wezen van de wil van de mens in de dingen van het geloof onrein is en naar verdienste uitgaat, aangezien de mens in geestelijke dingen evenmin iets kan verstaan, willen en werken en samenwerken als een blok hout.’ Maar toen een van hen hoorde dat men geloofde, dat de mens van zo’n aard is in alle dingen die tot het geloof en de zaligheid behoren, zei hij: ‘Ik heb iemand horen zeggen: ik heb een wijngaard geplant; nu zal ik wijn drinken tot dronkenschap toe.

Maar een ander vroeg: zult u de wijn uit uw beker drinken met de rechterhand? En hij zei: nee, maar uit een ongeziene beker met een ongeziene hand.

En de ander antwoordde: dan zult u voorzeker niet dronken worden.

Direct daarna zei dezelfde man: maar hoort toch naar mij, verzoek ik u; drinkt wijn uit het Woord dat begrepen is; weet u niet dat de Heer het Woord is; is het Woord niet vanuit de Heer; is Hij dus niet Zelf in het Woord? Zo u dus het goede doet vanuit het Woord, doet u het dan niet vanuit de Heer, vanuit Zijn mond en wil? En als u dan naar de Heer ziet, zal Hij u ook leiden en leren, en u zult dat goede doen vanuit u, uit de Heer.

Hoe kan iemand die iets uit de koning, door diens mond en bevel doet, zeggen: dit doe ik vanuit mijn eigen mond of bevel, en vanuit mijn wil?’ Daarna wendde hij zich tot de geestelijkheid en zei: ‘Dienaren van God, verleidt de kudde niet.’ Nadat ze dit gehoord hadden, trok zich het grootste deel van de linkerkudde terug en verenigde zich met de rechterkudde.

Enigen uit de geestelijkheid zeiden toen: ‘We hebben dingen gehoord die we eerder nooit gehoord hadden; wij zijn herders, we zullen de schapen nooit verlaten.’ Ze trokken zich tezamen met hen terug en zeiden: ‘Deze man heeft het ware woord gesproken; wie kan, als hij vanuit het Woord handelt, dus vanuit de Heer, vanuit Zijn wil en mond, zeggen: dit doe ik vanuit mijzelf? Wie zegt, wanneer hij vanuit de koning, diens mond en wil handelt: dit doe ik vanuit mijzelf? Wij zien nu de goddelijke Voorzienigheid, hoe het komt, dat de verbinding van het geloof en van de goede werken, erkend door het kerkelijk gezelschap, niet gevonden werd.

Zij kon niet gevonden worden, omdat zij niet kon bestaan, want er was geen geloof in de Heer, die het Woord is, en vandaar was er evenmin geloof vanuit het Woord’.

Maar de overige priesters, die tot de kudde van de bokken behoorden, gingen heen; ze zwaaiden met hun mutsen en riepen uit: ‘Het geloof alleen, het geloof alleen, lang leve het geloof-alleen’.

WCR 507. Vijfde gedenkwaardigheid.

Ik was in gesprek met engelen en op een gegeven ogenblik spraken we over de begeerte van het kwaad, waarin ieder mens is door geboorte.

Een van hen zei, dat in de wereld waar hij is, zij die in een begeerte zijn, aan de engelen verschijnen als dwazen, maar ze schijnen zichzelf hoogst wijs toe.

Daarom worden ze, om hen aan hun dwaasheid te onttrekken, nu eens in die dwaasheid teruggebracht en dan weer in het redelijke, dat bij hen beperkt is, tot de uitwendige dingen.

In die staat of toestand bekennen en erkennen zij hun dwaasheid, maar toch hebben ze de begeerte om uit hun redelijke staat in hun dwaze staat terug te keren en ze doen dat ook alsof ze uit een gedwongen en onaangename toestand in een vrije en aangename staat terugkeren.

Het is dus de begeerte en niet het inzicht dat hen innerlijk streelt.

Verder zei hij: 'Er zijn drie universele liefden, waaruit de mens uit de schepping is samengesteld: de naastenliefde, die ook de liefde van het doen van nutten is, deze liefde is geestelijk; de wereldse liefde, die ook de liefde is van het bezitten van rijkdommen, deze liefde is stoffelijk; en de eigenliefde, die ook de liefde is om over anderen te heersen, deze liefde is lichamelijk.

De mens is waarlijk mens, wanneer de naastenliefde of de liefde van het doen van nutten, het hoofd maakt, en de wereldse liefde of de liefde om rijkdommen te bezitten de borst en de buik maakt en de eigenliefde of de liefde om te overheersen, de voeten en de voetzolen maakt.

Als echter de wereldse liefde het hoofd maakt, dan is de mens niet anders mens dan een gebochelde; en als de eigenliefde het hoofd maakt, dan is hij niet als een mens die op zijn voeten staat, maar als iemand die op de handen staat, met het hoofd naar beneden en het achterwerk omhoog.

Wanneer de liefde tot het doen van nutten het hoofd maakt, en de overige twee liefden in volgorde lichaam en voeten, dan verschijnt die mens in de hemel met een aangezicht als dat van een engel, met een mooie regenboog om het hoofd.

Als echter de wereldse liefde of de liefde tot rijkdommen het hoofd maakt, dan verschijnt hij van de hemel uit gezien met een bleek gezicht als dat van een dode, met een geelachtige kring rond het hoofd.

En als de eigenliefde of de liefde van overheersing over anderen het hoofd maakt, dan verschijnt hij van de hemel uit gezien met een zwart geblakerd gezicht en een witte kring om het hoofd.' Hierop vroeg ik wat de kringen om de hoofden uitbeeldden, waarop ze antwoordden: 'Deze beelden het inzicht uit.

De witte kring om het hoofd met het zwart geblakerde gezicht, beeldt uit dat zijn inzicht in de uitwendige dingen of rondom hem is, maar de dwaasheid in de innerlijke dingen of in hem.

Ook is een mens die van zo'n aard is, wijs, als hij in het lichaam is, en dwaas zolang hij in de geest is; en geen mens is wijs in de geest tenzij uit de Heer, wat het geval is, wanneer hij opnieuw uit Hem verwekt en geschapen wordt.' Na deze woorden opende zich de aarde aan de linkerzijde en door de opening zag ik een duivel opstijgen met een zwart geblakerd gezicht en een witte kring om het hoofd.

Ik vroeg hem wie hij was en hij antwoordde: 'Ik ben Lucifer, de zoon van de dageraad en aangezien ik mij aan de Allerhoogste gelijk maakte, werd ik neergeworpen, zoals ik bij Jesaja beschreven word' (Jesaja 14:12-15).

Hij was echter niet die Lucifer, maar geloofde hem te zijn.

Ik zei: 'Als u neergeworpen bent, hoe kunt u dan opnieuw uit de hel oprijzen?' Hij antwoordde: 'Daar ben ik een duivel, maar hier ben ik een engel van het licht; ziet u niet dat mijn hoofd omringd is door een witte band? U zult ook zien, als u dat wilt, dat ik zedelijk ben onder de zedelijken, redelijk ben onder de redelijken, ja zelfs geestelijk ben onder de geestelijken.

Ik heb ook kunnen prediken.' Ik vroeg hoe hij gepredikt had en hij antwoordde: 'Tegen de bedriegers, tegen de echtbrekers en tegen alle helse liefden; ja zelfs heb ik toen mijzelf, Lucifer, een duivel genoemd.

Ik heb mijzelf tegen hem vervloekt en hierdoor werd ik met lofprijzingen tot de hemel opgeheven. Dit is de reden waarom ik de zoon van de dageraad werd genoemd, waarover ik mijzelf verwonderde.

Wanneer ik op de kansel stond, dacht ik niet anders, dan dat ik juist en waarheid sprak; maar de oorzaak daarvan werd mij onthuld; en deze bestond hierin, dat ik in de uitwendige dingen was en dat deze dan gescheiden waren van mijn innerlijke dingen.

Hoewel dit mij dat toen onthuld werd, kon ik mij niettemin niet veranderen, omdat ik mij boven de Allerhoogste verheven en mij tegen Hem verzet had.' Daarna vroeg ik hem: 'Hoe heeft u zo kunnen spreken, terwijl u toch zelf een bedrieger en een echtbreker bent?' Hij antwoordde: 'Ik ben een ander als ik in de uitwendige dingen of in het lichaam ben, en een ander als ik in de innerlijke dingen of in de geest ben.

In het lichaam ben ik een engel, maar in de geest ben ik een duivel; want in het lichaam ben ik in het verstand, maar in de geest ben ik in de wil.

Het verstand draagt mij naar boven, maar de wil voert mij omlaag.

Als ik in het verstand ben, omhult een witte kring mijn hoofd; maar als het verstand zich geheel en al aan de wil overgeeft en van de wil wordt, wat ons laatste lot is, dan wordt de gordel zwart en verdwijnt.

Wanneer dit eenmaal het geval is, dan kan ik niet langer in dit licht opstijgen.' Maar plotseling, toen hij de engelen in mijn nabijheid zag, ontvlamden zijn aangezicht en zijn stem, en hij werd zwart, en ook de kring die rondom zijn hoofd was.

Hij viel door de opening waardoor hij eerder was opgestegen, neer in de hel.

De omstanders maakten uit wat ze gezien en gehoord hadden de gevolgtrekking, dat de mens zo is als zijn wil is, en niet zoals zijn verstand is, aangezien de wil het verstand gemakkelijk naar zijn zijde overhaalt en onderwerpt.

Toen vroeg ik de engelen, waarvandaan de duivels de redelijkheid hadden en ze zeiden: 'Die komt voort uit de luister van de eigenliefde, want de eigenliefde wordt door glorie omgord, want deze glorie is de glans van het vuur van die liefde, en deze glorie verheft het verstand bijna in het licht van de hemel.

Het verstand bij elk mens immers kan opgeheven worden naar gelang van de kennis, maar niet de wil, tenzij door een leven overeenkomstig de waarheden van de Kerk en van de rede.

Dit is de reden dat zelfs atheïsten, die in de pracht van de roem uit de eigenliefde zijn, en vandaar in hoogmoed van het eigen inzicht, een hogere graad van redelijkheid genieten dan vele anderen.

Echter, alleen dan wanneer ze in de gedachte van het verstand zijn, maar niet, als ze in de liefde van de wil zijn.

De liefde van de wil immers bezit de innerlijke mens, de gedachte van het verstand daarentegen de uitwendige.' Verder verklaarde de engel de oorzaak waarom de mens is samengesteld uit drie liefden, namelijk uit de liefde van het nut, uit de wereldse liefde en uit de eigenliefde.

De oorzaak is opdat de mens geleid kan worden uit God, hoewel hij denkt dat hij dit geheel als vanuit zichzelf doet.

Hij zei dat de hoogste dingen in het gemoed van de mens naar boven tot God zijn gekeerd, de middelste dingen daarin naar buiten, tot de wereld, en de laagste dingen daarin naar beneden in het lichaam.

Daar deze laagste dingen naar beneden zijn gekeerd, denkt de mens geheel als vanuit zichzelf, terwijl hij toch uit God denkt.

WCR 508. Zesde gedenkwaardigheid.

Op zekere dag verscheen aan mij een prachtige tempel.

Deze had een vierkante vorm en het dak ervan was gewelfd en was rondom omhoog geheven als een kroon.

De muren bestonden uit een ononderbroken reeks vensters van kristal en de poort was van een parelachtige substantie.

Binnen, aan de zuidkant naar het westen toe, stond een spreekgestoelte, waarop aan de rechterzijde het geopende Woord rustte.

Het was omringd door een aura van licht, waarvan de glans het gehele spreekgestoelte omgaf en verlichtte.

In het midden van de tempel stond een schrijn waarvoor een gordijn hing, dat was nu echter omhoog geheven.

Er stond een cherub uit goud in met een zwaard in de hand dat hij heen en weer bewoog.

Terwijl ik naar deze dingen keek, vloeide de betekenis van elk detail van deze beelden in mijn overpeinzing.

Deze tempel betekende de Nieuwe Kerk; de poort uit de parelachtige substantie de ingang tot de Kerk, de vensters uit kristal, de waarheden die haar verlichtten; het spreekgestoelte het priesterschap en de predikingen; het geopende Woord daarop dat rondom verlichtte, de innerlijke, geestelijke zin van het Woord, dat geopenbaard is; de schrijn of het heiligdom in het midden van de tempel, de verbinding van deze Kerk met de engelenhemel; de cherub uit goud daarin, het Woord in de zin van de letter; het bewegende zwaard in zijn hand, betekende, dat deze zin zowel naar de ene zijde als naar de andere gedraaid kan worden, als het slechts geschiedt met een zekere aanpassing aan een bepaalde waarheid.

Dat het gordijn vóór de cherub was omhoog was geheven, betekende, dat nu het Woord is opengelegd.

Daarna, toen ik naderbij trad zag ik dit opschrift boven de deur: **NU IS HET GEOORLOOFD**, hetgeen betekende, dat het nu geoorloofd is, verstandelijk in de verborgenheden van het geloof binnen te gaan.

Bij de aanblik van dit opschrift viel het mij in, dat het zeer gevaarlijk is met het verstand binnen te gaan in de dogma's van het geloof, die uit het eigen inzicht en vandaar uit valsheden zijn samengesmolten, en dat het nog gevaarlijker is, deze uit het Woord te bevestigen.

Het inzicht wordt daardoor van boven en gaandeweg ook van onderen gesloten, en wel dermate, dat de theologische dingen niet alleen veracht maar ook vernietigd worden, zoals het schrift op papier door de boekworm en een wollen doek door de motten.

Het verstand blijft dan alleen in de maatschappelijke dingen die zijn leven betreffen, in het staatsbestuur waaronder hij staat, en in de burgerlijke dingen, die tot zijn ambt behoren, en in de huishoudelijke aangelegenheden, die tot zijn eigen huis behoren.

Daarbij kust hij in deze dingen voortdurend de natuur en heeft haar lief om de verlokkingen van haar genietingen, zoals de afgodendienaar het gouden beeld in zijn boezem liefheeft.

Aangezien nu de dogma's in de huidige christelijke kerken niet uit het Woord, maar uit het eigen inzicht, en vandaar uit valsheden zijn samengesmolten, en ook door enige plaatsen uit het Woord

bevestigd worden, zo is vanuit de goddelijke Voorzienigheid van de Heer het Woord bij de rooms-katholieken aan de leken ontnomen, en is dit bij de protestanten geopend.

Niettemin is het nog gesloten door hun algemene uitspraak, dat het verstand onder de gehoorzaamheid aan hun geloof gehouden moet worden.

In de Nieuwe Kerk is echter het omgekeerde het geval; daarin is het geoorloofd met het verstand voort te gaan en binnen te dringen in alle geheimen daarvan, en die ook door het Woord te bevestigen.

De reden hiervan is deze, dat haar leerstellige dingen voortdurende waarheden zijn, uit de Heer door het Woord geopenbaard, en de bevestigingen van deze waarheden door de redelijke dingen bewerken, dat het verstand van boven meer en meer geopend, en zo dus opgeheven wordt in het licht, waarin de engelen van de hemel zijn.

Dit licht is in zijn wezen de waarheid, en in dit licht blinkt de erkenning van de Heer als de God van hemel en aarde in al haar heerlijkheid.

Dit wordt verstaan onder het opschrift boven de poort van de tempel 'nu is het geoorloofd', en ook, dat het gordijn van het heiligdom voor de cherub was opgetrokken.

Want het is een geloofsregel van de Nieuwe Kerk, dat valsheden het verstand sluiten, en dat waarheden het openen.

Hierna zag ik boven mijn hoofd iets dat leek op een klein kind dat in de hand een papier hield.

Naarmate het mij naderde, groeide het aan tot de gestalte van een mens van gemiddelde grootte.

Het was een engel uit de derde hemel, waar allen uit de verte als kleine kinderen verschijnen.

Toen hij bij mij was, reikte hij mij het papier over, maar aangezien het met rondgebogen letters geschreven was, zoals die in de hemel geschreven worden, gaf ik het terug en verzocht of hij zelf de zin van de woorden van het papier wilde uitdrukken in woorden die aangepast waren aan mijn begripsvermogen.

De engel antwoordde dat er op geschreven stond: 'Treedt van nu af aan binnen in de mysteriën van het tot dusver gesloten Woord, want de afzonderlijke waarheden daarvan, zijn even zovele spiegels van de Heer'.

Einde van hoofdstuk 8.

De wekelijkse e-mail verzendingen via citaten@swedenborg.nl worden voortgezet in September 2011, met de tekst van het 9de hoofdstuk, over het **Berouw**.

Uitgave: Swedenborg Boekhuis 2011 - www.swedenborg.nl